
4. FEJLESZTÉSI KERESZTMODUL

„VÁSÁROLJUNK A, B”

KÉSZÍTETTÉK: DR. PÁLI JUDIT, KOVÁCS ÉVA, VITÉZ GYÖNGYVÉR

„VÁSÁROLJUNK! A, B”

A modul célja	<ul style="list-style-type: none">• képesség- és készségfejlesztés• tanulási nehézségek megelőzése• szocio-kognitív funkciók fejlesztése• szociabilitás fejlesztése
Időkeret	45 perc
Ajánlott korosztály	3. osztály A gyermekek funkcionális életkorához igazítottan.
Modulkapcsolódási pontok	Kapcsolódó Modulok: Kereszt Modulok, Fejlesztési Kereszt Modulok, Fejlesztési Művészeti Modulok
A képességfejlesztés fókuszai	<ul style="list-style-type: none">• érzékelés, észlelés• figyelmi váltás• munkaemlékezet• csoportosítás, kategorizáció• a gondolkodás rugalmassága

AJÁNLÁS: FEJLESZTÉSI CÉLOK

A gazdag ingerhelyzetben, amelyet a színes reklámújságok kínálnak, a gyermekek szimultán (egyidejű) és szukcesszív (egymás utáni) válogatásra lényegkiemelésre kényszerülnek. A csoportosításban széles lehetőségek tárháza adódik arra, hogy változtatásokkal, átcsoportosításokkal egyre jobban megközelítsék a feladat célját. Ebben a modulban többféle szemszögből, divergens módon történhet a problémamegoldás és a fogalmi gondolkodás, amely végül egy kötött, konvergens cél elérését célozza. A gyermekek különböző ízlése, szokásrendszere, érdeklődési köre a vásárlás minőségét is befolyásolják, ezért ebben a modulban a csoportkonszenzus hangsúlyosabb szerepet kap.

TÁMOGATÓRENDSZER

Kereszt Modulok, Fejlesztési Kereszt Modulok, Fejlesztési Művészeti Modulok

Tanulmány a „matematika kompetenciák fejlesztése célzott képesség-, készségfejlesztéssel” FKM és FMŰ modulokhoz

dr. Páli Judit:

A gondolkodási stratégia fejlődése és fejlesztési lehetőségei, bölcsész doktori disszertáció, ELTE, Budapest, 1980.

dr. Páli Judit:

Játék és gondolkodási stratégia I. II. III. óvodai nevelés 1984. 6. 7. 8. szám

dr. Páli Judit, Forgách Balázs:

Diagnosztikus és korrekciós programcsomag, Pihenő mackók gyermekkártya, Kukucs Stúdió Játékműhely; Novum Kiadó, Bp. 2005.

Dr. Spencer Kagan

Csillagszem Fejlesztő Általános Iskola

Dyscalculiás, Dyslexiás Gyermekéért Alapítvány keretében :

Kooperatív Tanulásszervezés

Prevenációs Programja

A matematika nehézségekkel/zavarokkal küzdő gyermekek fejlesztése matematika órán és azon kívül – pedagógus-továbbképzés.

Dyscalculiás, Dyslexiás Gyermekéért Alapítvány keretében :

A matematika zavarokkal küzdő/fejlődési dyscalculiás gyermekek vizsgálata – 18 éves korig – pedagógus-továbbképzés.

ÉRTÉKELÉS

- rendszere:

A szöveges értékelésbe beépítetten (félév év végén) a gyermek önmagához történő fejlődését figyelembe véve – a képességfejlesztés területére fókuszáltan.

- ideje:

Minden tevékenység – módszertől függetlenül- ellenőrzéssel, értékeléssel zárul, hiszen az eredményességhez, hatékonysághoz elengedhetetlen az azonnali visszacsatolás.

- személye:

Az ellenőrzés, értékelés személye függ a tanítási-tanulási folyamat szervezési módjától.

1. A csoportban végzett munka ellenőrzésére ajánlott beiktatni:

a) Csoportos önellenőrzési, önértékelési módszert.

A közösen végzett munkacsoportos önellenőrzése, közös szóbeli önértékelése az együttes felelősségvállalást, egymás segítségét, egymásrautaltságát eredményezi, mely a közösségtudat kialakításában, fejlesztésében játszik nagy szerepet.

b) Egymás csoportos ellenőrzésére, értékelésére alkalmas módszert:

Mely a csoportok közötti együttműködést, bizalmat erősíti. Egymás pozitív megerősítésével, az építő kritikák megfogalmazásával hozzájárul a csoportok közötti kommunikációhoz.

2. A páros munkák heterogén, vagy homogén pár esetén is páros ellenőrzéssel, értékeléssel zárulnak.

a) Heterogén pár esetén:

Nagy hangsúlyt kap az egymásrautaltság, hiszen a tanulás során is a segítség, támogatás erős, az ellenőrzés során is az egyik gyermek „kistanító” szerepet vállalva javít, dicsér, építő kritikát fogalmaz meg, a tanítva tanulás technikájával magyarázza el „gyermeknyelven” az adott ismereteket. Így a pár egyik tagja a „Kistanító” – a pár egyik tagja átgondolja a tananyagot, felidézi, hangosan elmagyarázza, eközben saját tudása is mélyül, hiszen csak akkor tudja jól elmagyarázni és átadni az anyagot, ha a tudás már a sajátjává válik. A pár másik tagja gyermeki magyarázat segítségével értelmezheti a tananyagot, bátrabban mer kérdezni, könnyebben elismeri, ha nem ért valamit, illetve sok esetben az egyszerű gyermeknyelven megfogalmazott információk könnyebben érthetőek.

A tanulás során az ismeretátadás ugyan nem kiegyenlített, de mindkét fél számára komoly fejlődést jelent a „tanítva tanulás” technikájának alkalmazása, mivel az egyik tag tudásában megerősödik, a másik tag pedig szorongás nélkül tanulhat a kortársától, aki húzóerőt jelenthet számára.

b) Homogén pár esetén:

A kölcsönös támogatás kapja a főszerepet, az ellenőrzés, értékelés iránya kiegyenlített.

Önálló, egyéni, részben egyénre szabott, vagy individuális munka esetén:

a) Önellenőrzés, értékelés:

A gyermek saját munkáját ellenőrizve, a hibáit megfogalmazva önkritikát, önértékelést gyakorol, hiszen a hibás megoldás felismerése, annak elfogadása és a hiba kijavítása a kritikus gondolkodást fejleszti, így a gyermek önkritikája is kialakul. Mindezek által személyisége, belső kontrollja fejlődik.

b) Tanítói ellenőrzés, értékelés:

Az ellenőrzés-értékelésnek e klasszikus formája külső, objektív kritikát vagy megerősítést fogalmaz meg.

- módszere:

A modul ellenőrzési rendszerének megfelelően (értékelő: a tanító és/vagy a gyermek)

Az ellenőrzési-értékelési mód megválasztásánál figyelembe kell venni az azt megelőző tanulásszervezést, tehát a páros, vagy csoportos tevékenységet, páros, csoportos ellenőrzés-értékelés zárja.

A modulban szereplő ellenőrzési, értékelési módok:

Csoportbemutató szummatív értékelésének szempontjai:

Záró minőségi és mennyiségi ellenőrzés, értékelés:

Az értékelés három fő részből tevődik össze:

a) Csoportbemutatókat az osztály értékeli

Szempontok:

- a bemutatóra szánt időkeret megadása
- bemutató: tömör, tematikus, érthető, lényegre törő
- a bemutató után kérdés-felelet rész beiktatása csoportos észrevételek megvitatására

b) A csoport teljesítményéhez való egyéni hozzájárulásokat a csoporttársak értékelik

Csoportos szóbeli értékelés szempontjai:

- feladat mennyire volt érdekes, mennyire motiválta csoportot
- sikeres elvégzése, esetleges problémák megbeszélése
- feladatvégzés hatékonysága
- a bemutatóra szánt időkeret megtartása
- egyenlő arányú részvétel megléte
- egyéni felelősségvállalás
- hangulat a csoporton belül

MODULVÁZLAT

Változat	Lépések, tevékenységek (a mellékletekben részletesen kifejtve)	Kiemelt készségek, képességek	Célcsoport / A differenciálás lehetőségei	Tanulásszervezés		Eszköz (mellékletben: a feladatok, gyűjtemények, tananyag-tartal- mak)
				Munkaformák	Módszerek	
Tartalom feldolgozása						
1.	<p>VÁSÁROLJUNK! A</p> <p>I. Előkészület: Csoportalakítás, felelősök választása</p> <p>5 perc</p> <ul style="list-style-type: none"> A tanár 3-5 fős csoportokat alakít „Embermozaik” módszerrel. Felelős szerepek kiosztása, megbeszélése megtörténik. <p>VÁSÁROLJUNK! A: 20 perc</p> <ul style="list-style-type: none"> Minden csoport kap egy árulistát. A különböző élelmiszer-áruházak beárazott hirdetéseit, árukínálat-plakátjait alapul véve a gyerekek nagybevásárlást terveznek. Megbeszélik, milyen élelmiszerekre lesz szükség a rendezvényre (ötletroham) Bevásárló listát készítenek (kerekasztal) 	<p>Szociális észlelés felelősségvállalás</p> <p>Vita gondolkodási molekulák fantázia képzelet csoportosítás következtetés analízis szintézis konkrét műveletek ellenőrzés reláció relatív pozíció következtetés</p>	<p>Csoportalakítási mód- szer</p> <p>Differenciálásra ad lehe- tőséget a bevásárlás na- gysága. Meghatározható a létszám, élelmiszer- típus, a vásárolható termékek darabszáma, a rendezvény típusa.... Pl.: szülinapi zsúr, kará- csony... valamilyen aktuális rendezvény, ünnep</p>	<p>Véletlenszerű kooperatív csoport- alakítás</p> <p>Kooperatív cso- portmunka</p>	<p>Ember-mozaik</p> <p>Ötletroham</p> <p>Kerekasztal</p>	<p>A csoportok számosságának megfelelő, különböző élelmiszertípu- sokat tartalmazó képek, szókar- tyák</p> <p>Élelmiszer- áruházak rek- lámjai, árulistái</p>

Változat	Lépések, tevékenységek (a mellékletekben részletesen kifejtve)	Kiemelt készségek, képességek	Célcsoport / A differenciálás lehetőségei	Tanulásszervezés		Eszköz (mellékletben: a feladatok, gyűjtemények, tananyag-tartal- mak)
				Munkaformák	Módszerek	
	<ul style="list-style-type: none"> • Becsléssel megvitatják, nagyságrendileg mekkora összeget kellene magukkal vinniük, ezt a becsült összeget ráírják a bevásárló listára. • Közösén elkészítik a „nagybevásárlást”. <ul style="list-style-type: none"> – A jegyző leírja, miből, mennyit vettek – Időfigyelő összeadja az értékeket, leírja a vásárlás összegét – A csoport összehasonlítja az előzetes becslést a vásárlás eredményével, megvizsgálják, van-e eltérés a becslés és mérés eredménye között. Abban az esetben, ha túl nagy az eltérés, megvizsgálják, mi lehet az oka <p>III. Ellenőrzés, értékelés: 5 perc</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szóvivők beszámolnak a vásárlásról: miből mit vettek, összesen mennyit költöttek • A csoportok kicserélik egymás között az összeadásaikat, melyet a másik csoport leellenőriz, majd az ellenőrzött munkát visszaküldi, véleményezi 				<p>Közös feladatmegoldás</p> <p>Csoportos minőségi ellenőrzés</p>	
		Értékelés beszédprodukción koncentrált figyelem egyenértékűség konkretizálás döntés	A becslés és mérés eredményeinek aránytalan különbségét a csoportok a tanár segítségével vizsgálják meg!	Kooperatív csoportmunka		

Változat	Lépések, tevékenységek (a mellékletekben részletesen kifejtve)	Kiemelt készségek, képességek	Célcsoport / A differenciálás lehetőségei	Tanulásszervezés		Eszköz (mellékletben: a feladatok, gyűjtemények, tananyag-tartal- mak)
				Munkaformák	Módszerek	
	<p>VÁSÁROLJUNK! B 10 perc</p> <ul style="list-style-type: none"> • A csoportok ismét a hirdetőújságokkal dolgozhatnak • A tanár csoportonként 1 db vásárlási utalványt oszt ki. • A csoportok megbeszélik, hogy a felkínált árukészletből mire költik el az utalvány összegét. • A jegyző árulistát készít, termék árának feltüntetésével • Az időfigyelő összeadja az árakat. • Közösen megbeszélik, mennyit költöttek, sikerült-e mindent elkölteni, vagy túllépték az utalvány összegét, vagy akár költhetnek még. <p>III. Ellenőrzés, értékelés: 5 perc</p> <p>Az ellenőrzés az előző feladatnak megfelelően történik:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szóvivők beszámolnak a vásárlásról: miből mit vettek, összesen mennyit költöttek • A csoportok kicserélik egymás között az összeadásaikat, melyet a másik csoport leellenőriz, majd az ellenőrzött munkát visszaküldi, véleményezi. 	<p>Relatív pozíció analízis egyenértékűség</p> <p>Konkrét műveletek osztályozás csoportosítás összehasonlítás</p> <p>Beszédprodukción ellenőrzés konkretizálás következtetés</p>	<p>A vásárlási utalványok keretösszegének meghatározása differenciálásra ad lehetőséget. Az összeg lehet kerek 1000-es, de lehet teljes 4-jegyű szám is.</p>	<p>Kooperatív csoportmunka</p> <p>Csoportos mennyiségi és minőségi értékelés</p>	<p>Csoportkon-szenzus keresés</p> <p>Megbeszélés</p>	<p>Számkártyák</p>

A FELDOLGOZÁS MENETE

I. Ráhangolódás*, a feldolgozás előkészítése	
Tanári tevékenység	Tanulói tevékenység
<p>Az órai tanári feladat meghatározása:</p> <p>1. VÁSÁROLJUNK! A:</p> <p>I. Előkészület:</p> <p>I.1. Csoportalakítás 2 perc</p> <p>Feladat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A tanár élelmiszer témaköröket választ, annyit, ahány csoportot szeretne kialakítani. pl.: sajtok, sütemények, szalámik, édességek, levesek, húsok.... 4-4 témakörnek megfelelő ételt ír kis szókérdőívra, pl.: sajtok: Trappista, Pannónia, Mackósajt, Ementáli • Az élelmiszerek szókérdőívait beteszi egy kalapba vagy kosárba, majd ismerteti a feladatot: Mindenki húzzon a kalapból egy szókérdőívet! Keressétek meg azokat a gyermekeket, akik hasonló élelmiszert húztak! Álljatok velük egy csoportba! Az azonos csoportba tartozó gyermekek üljenek le egy asztalhoz! Pl.: sajtok asztala, szalámik asztala, sütemények asztala...stb. 	<p>Az órai tanulói feladat meghatározása:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hallás utáni feladatértelmezés • A gyermekek véletlenszerűen húznak egy szókérdőívet • Megkeresik azokat a társakat, akik azonos élelmiszercsoportot húztak • Ők alkotnak ezentúl egy csoportot • A megalakult csoportok egy asztalhoz ülnek

II. Az új tartalom feldolgozása*	
<p>Az órai tanári feladat meghatározása:</p> <p>I.2. Felelőskártyák kiosztása 3 perc Feladat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A csoportlétszámnak megfelelő számú felelőskártya kiosztása • Szerepkörök megbeszélése, tisztázása <p>Eszközfelelős: beszerzi a csoportmunkához szükséges, tanár által megnevezett eszközöket, felelős azért, hogy a csoportmunka során az eszközök épségben maradjanak</p> <p>Szóvivő: beszámol a csoport munkájáról, a csoporton belüli hangulatról</p> <p>Időfigyelő: ügyel arra, hogy a munka során a csoport betartsa a tanár által megadott időkeretet. (A faliorán vagy a falóra melletti papír órán) a tanító megjelöli (pl. piros koronggal vagy beállítja a papírmutatót) a feladat befejezésének időpontját.</p> <p>Jegyző: csoport közös megoldásait lejegyzi</p> <p>II. /A. VÁSÁROLJUNK!: 20 perc</p> <ul style="list-style-type: none"> • A tanár minden csoportnak kioszt egy árulistát • Ismerteti a feladatot, megbeszélik a vásárlás szempontjait, pl.: milyen eseményre, ünnepre, rendezvényre készüljenek, hány embert lássanak vendégül. • A tervezés önálló csoportmunkában történik, a tanár felírja a táblára az instrukciókat: <ul style="list-style-type: none"> – Beszéljétek meg, milyen élelmiszereket kell beszereznetek!? (ötletroham) – Készítsetek bevásárló listát! (kerekasztal) – Becsüljétek meg, mennyit fogtok költeni! – Írjátok rá a becsült összeget a listára! • A tanár elmondja, hogyan készítsék el a „nagybevásárlást”! <ul style="list-style-type: none"> – A jegyző leírja, mit vettek, abból mennyit, mennyibe kerülnek az áruk?! – Időfigyelő, miközben szemmel tartja az órát, összeadja az értékeket, leírja a vásárlás összegét – A csoport összehasonlítja az előzetes becslést a vásárlás eredményével 	<p>Az órai tanulói feladat meghatározása:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szerepkártyák átvétele • Szerepkörök megbeszélése, megértése

II./A. VÁSÁROLJUNK!:

20 perc

- A tanár minden csoportnak kioszt egy árulistát
- Ismerteti a feladatot, megbeszélik a vásárlás szempontjait.
 - pl.: milyen eseményre, ünnepre, rendezvényre készüljenek, hány embert lássanak vendégül.
- A tervezés önálló csoportmunkában történik, a tanár felírja a táblára az instrukciókat:
 - Beszéljétek meg, milyen élelmiszereket kell beszereznetek!? (ötletroham)
 - Készítsetek bevásárló listát! (kerekasztal)
 - Becsüljétek meg, mennyit fogtok költeni!
 - Írjátok rá a becsült összeget a listára!
- A tanár elmondja, hogyan készítsék el a „nagybevásárlást”!
 - A jegyző leírja, mit vettek, abból mennyit, mennyibe kerülnek az áruk?!
 - Időfigyelő, miközben szemmel tartja az órát, összeadja az értékeket, leírja a vásárlás összegét
 - A csoport összehasonlítja az előzetes becslést a vásárlás eredményével

II./B. VÁSÁROLJUNK!:

10 perc

- A tanár csoportonként 1 db vásárlási utalványt oszt ki.
- Ismerteti a feladatot:
 - „Beszéljétek meg, hogy mire költenétek legszívesebben ezt a vásárlási utalványt!”
- „Becsüljétek meg, mi mindenre lenne elegendő ez a pénz!”
 - „A jegyző írja le, mit vásároltok, és az mennyibe kerül!”
 - „Az időfigyelő adja össze a lista árait!”
 - „Hasonlítsátok össze a becslést az összeadás eredményével!”
 - „Beszéljétek meg, hogyan gazdálkodtatok, tudnátok-e még vásárolni, vagy valamit vissza kellett-e tenni a „polcra!”

- Minden csoport kap egy árulistát.
- Megbeszélik közösen a vásárlás szempontjait.
- Ötletrohammal megbeszélik, milyen típusú élelmiszereket fognak vásárolni.
- Kerekasztal módszerrel lejegyzik a bevásárló listát
- Közösen megbecsülik, mennyi pénzre lesz szükségük.
- Leírják a bevásárló listára a becsült összeget

- Szerepek szerint közösen elkészítik a „nagybevásárlást”.

- A csoportok ismét a hirdetőújságokkal dolgozhatnak
- A csoportok megbeszélik, hogy a felkínált árukészletből mire költik el az utalványt.
- A jegyző árulistát készít, termék árának feltüntetésével
- Az időfigyelő összeadja az árakat.
- Közösen megbeszélik, mennyit költöttek, sikerült-e mindent elkölteni, vagy túllépték az utalvány összegét, vagy akár költhetnek még

III. Az új tartalom összefoglalása, ellenőrzése, értékelése*	
<p>Az órai tanári feladat meghatározása:</p> <p>III./A. Ellenőrzés, értékelés : 5 perc</p> <ul style="list-style-type: none"> • A tanár felkéri a szóvivőket, mondják el, hogyan vásároltak, mennyire volt jó a becslésük? • Felkéri a csoportokat, ellenőrizték egymás munkáját: „A szóvivők adják oda a mellettük lévő csoportnak az árakkal ellátott bevásárló listát, majd közösen ellenőrizték, hogy a helyes-e a szomszéd csoport eredménye, körültekintően vásároltak-e be?!” • „Mit tanácsolnátok a szomszéd csoportnak?” <p>III. /B. Ellenőrzés, értékelés: 5 perc</p> <p>Az ellenőrzés az előző feladatnak megfelelően történik.</p>	<p>Az órai tanulói feladat meghatározása:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szóvivők beszámolnak a vásárlásról: miből mit vettek, összesen mennyit költöttek. • A csoportok kicserélik egymás között az összeadásaikat, melyet a másik csoport leellenőriz, majd az ellenőrzött munkát visszaküldi, véleményezi.